

Derleme: Ülkemizin kültürel varlığı ile bilgi birikimini oluşturan fikir ve sanat eserlerinin basılmış veya çoğaltılmış nüshaları ile ikili ya da çok taraflı anlaşmalar uyarınca yurt dışında basılan veya çoğaltılan fikir ve sanat eserlerinin etkin, sağlıklı ve eksiksiz bir biçimde toplanması, gelecek kuşaklara aktarılması, elverişli ortamlarda saklanması, korunması, düzenlenmesi ve toplumun bilgi ve yararına sunulmasıdır (Derleme Nedir?... 2016).

Türkiye’de kitap, süreli yayın ve bir grup kitapdışı materyal 6279 sayılı “Çoğaltılmış Fikir ve Sanat Eserlerini Derleme Kanunu” uyarınca derlenerek (6 adet) aşağıdaki kütüphaneler kazandırılarak kullanıcı/okuyucu hizmetine sunulmaktadır.

- a. Milli Kütüphane (Ankara)
- b. Beyazıt Devlet Kütüphanesi (İstanbul)
- c. TBMM Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı (Ankara)
- d. İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı
- e. İzmir Milli Kütüphane Vakfı Kütüphanesi
- f. Ankara’da Bakanlıkça belirlenecek bir kütüphane

1

Derlenen Eserler

- a. Kitap, kabartma harfli kitap, kitapçık, ansiklopedi, albüm, atlas ve nota gibi tek başına ya da bir takımın veya bir dizinin parçası niteliğinde olan ayrı yayımlanmış eserler.
- b. Gazete, dergi, yıllık, bülten, takvim gibi süreli yayınlar.
- c. Afiş, kartpostal, gravür, reproduksiyon, basılı fotoğraf gibi grafik eserler.
- ç. Veri içeren her türlü slayt, şerit, film parçası, makara, kaset, kartuş, film ve mikroform gibi materyal.
- d. Her türlü bilgisayar, müzik ve video cihazlarında kullanılmak üzere üretilmiş ses, görüntü ve veri içeren optik ve manyetik ortamlara kaydedilerek çoğaltılmış eserler.
- e. Prospektüsleriyle birlikte blok veya tek olarak pul ve kâğıt paralar.

- f. Coğrafik, jeolojik, topoğrafik ya da meteorolojik harita, plan ve krokiler.
- g. Yurt dışında basımı veya çoğaltımı yapılarak, yurt içinde satışı ve dağıtımı yapılan eserler.
- ğ. Elektronik ortamda üretilerek kullanıma sunulmuş elektronik yayınlar (Çoğaltılmış Fikir ve 2012).

Erişim: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/02/20120229-1.htm>

İlk Gazeteler:

a. Takvim-i Vekayi (1831) : İlk resmi haftalık Türk gazetesi (أسبوع – üsbû')

Alexandre Blacque “Bey” 11 Kasım 1831

Üç dönem yayınlanmıştır 11 Kasım 1831-1878, 1891-1892, 1908-7 Şubat 1921

b. Ceride-i Havadis (1840): İlk yarı resmi haftalık gazete

William Churchill

İki dönem yayınlanmıştır 1840-1843, 1843-1864

c. Ruzname-i Ceride-i Havadis (1865)

Alfred Black Churchill: İlk günlük yarı resmi gazete (Günlük - يومي)

Önce Ceride-i Havadis'in eki sonra müstakil olarak 1865-1919 yayınlanmıştır.

d. Tercüman-ı Ahval (1860)

İbrahim Şinasî ve Çapanzade 'Agâh Efendi tarafından çıkarılan ilk özel Türk gazetesi

Önce haftalık, sonra haftada 3 gün ve haftada 5 gün olarak 1860-1866 yılları arasında yayınlanmıştır.

e. Tasvir- i Efkar (1862)

İbrahim Şinasi

28 Haziran 1862'den 1869'a kadar haftada 2 gün yayınlanmıştır.

İlk Dergiler:

a. Vakay-i Tıbbiye (1849): İlk Türkçe dergi (Resimli ilk Türkçe süreli yayın) Hekimbaşı 'Abdülhak Molla

6 Mart 1849'dan 1851 yılına kadar 15 günde bir yayınlanmıştır.

b. Mecmu'a-i Fünûn

Cem'iyet-i 'İlmiyye-i 'Osmaniyye – Münif Paşa (1862) aylık özel dergi (شهر ~)

Üç dönem aralıklı olarak 1862-1866, 1866-1867, 1883 yılları arasında aylık olarak yayınlanmıştır.

İlk gazete Almanya → Johannes Carolus (1605) "[Relation aller Fürnemmen und gedenckwürdigen Historien](#)"

İlk dergi Almanya → 1663 "Erbauliche Monaths Unterredungen"

Dergi yayın sıklıkları ve isimleri

Haftalık – weekly

15 günlük – biweekly

Aylık – monthly

2 aylık – bimonthly

3 aylık – quarterly

4 aylık – four month

6 aylık – semiannually

Yıllık – annually

4

Gazete yayın sıklıkları

Günlük (2-3-4-5 günde bir)

Haftalık

Terimler:

Sürelî Yayın - Resâ'il-i Mevkûte - Periodicals

Dergi - Mecmua (مجموعه) - Magazine - Journal

Gazete (غزته) - Newspaper - [Journal]

KAYNAKLAR

Acarođlu, M. Türker. (1997). *Türkiye’de ve Dünyada “Derleme” Çalışmaları*. İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneđi.

“Çoğaltılmış Fikir ve Sanat Eserlerini Derleme Kanunu”. (2012). *T.C. Resmi Gazete* (28219, 28.2.2012).

“Derleme Nedir?”. (2016). <http://www.ekygm.gov.tr/derleme.html> adresinden 1.12.2016 tarihinde erişildi.

Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü: Sosyal Bilimler. (2011). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.